

Notitie

Aanpak meldingen

De Inspectie Jeugdzorg heeft besloten tot een nieuwe aanpak van meldingen van incidenten en calamiteiten die de instellingen voor jeugdzorg bij de inspectie doen. Dit betekent dat er voor de instellingen veranderingen optreden in wat zij moeten melden, in hoe zij melden en in het toezicht dat de inspectie naar aanleiding van deze meldingen uitvoert.

Deze notitie geeft weer hoe de inspectie op dit moment het toezicht op de meldingen uitvoert en wat de inspectie gaat veranderen en waarom.

De inspectie heeft de voorgenomen nieuwe aanpak en wat hiervoor nodig is besproken met Jeugdzorg Nederland (voorheen de MOgroep).

Huidige aanpak inspectie mbt meldingen

Ontvangst meldingen

De Inspectie Jeugdzorg ontvangt meldingen van ernstige incidenten (calamiteiten) en overige incidenten van de instellingen. Dit is in de Procesafspraken en in toezichtarrangementen vastgelegd. De inspectie heeft in haar informatiebrochure over melden de instellingen verzocht ruimhartig te melden.

Dit betekent dat de inspectie een toenemend aantal meldingen ontvangt en dat er sprake is van een grote diversiteit in de aard van de meldingen.

Toezicht naar aanleiding van meldingen

De inspectie beoordeelt alle meldingen op casusniveau. Meestal vraagt de inspectie de instelling om de casus te evalueren en de evaluatie aan de inspectie te sturen.

Afhankelijk van de aard en ernst van de meldingen wordt een melding direct afgesloten of nader onderzocht. Dit nader onderzoek kan op verschillende manieren vorm krijgen: van aanvullende vragen stellen tot een onderzoek dat de inspectie in de instelling uitvoert.

Nieuwe aanpak inspectie mbt meldingen

Uitgangspunten voor het toezicht naar aanleiding van meldingen

- De inspectie wil zich richten op de grootste risico's; ernstige incidenten (calamiteiten) kunnen een signaal zijn van een groot risico. Een voorwaarde om dit te kunnen doen is om een scherper onderscheid te maken tussen calamiteiten (ernstige incidenten) en overige incidenten.
- Calamiteiten:
  - o De inspectie heeft de definitie van een calamiteit aangescherpt. De definitie van een calamiteit luidt: *een gebeurtenis die heeft plaatsgevonden gedurende de betrokkenheid van een instelling en die onverwacht en onbedoeld kan leiden of*

heeft geleid tot een dodelijk of schadelijk gevolg voor een jeugdige, of voor een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige.

Hierbij denkt de inspectie aan:

- elk overlijden van een jeugdige, dus natuurlijke dood en niet natuurlijke dood, waaronder suïcide;
  - elk overlijden van een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
  - ernstig en/of blijvend lichamelijk letsel van een jeugdige of van een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige;
  - ernstig (fysiek, psychisch of seksueel) grensoverschrijdend gedrag door jeugdigen, hulpverleners, ouders of verzorgers.
- Overige incidenten:
- De definitie van overige incidenten heeft de inspectie als volgt vastgesteld: *overige incidenten zijn alle overige afwijkingen van de normale gang van zaken met een mogelijk schadelijk gevolg voor een jeugdige, of voor een ander als gevolg van het handelen van een jeugdige.*
  - De inspectie wil ook haar toezicht op incidenten risicogestuurd inrichten waarbij gerechtvaardigd vertrouwen leidt tot een lagere toezichtlast voor instellingen.
  - De inspectie verwacht van instellingen dat zij zelf incidenten registreren, evalueren (casusniveau) en analyseren (instellingsniveau) en op basis hiervan aanpassingen invoeren ter verbetering van de kwaliteit van het handelen.
  - De inspectie verwacht dat eventuele verbetermaatregelen in de PDCA cyclus van de instelling geborgd zijn.

Differentiatie in een casusgerichte en een systeemgerichte werkwijze van de inspectie

Casusgerichte werkwijze

Alleen calamiteiten moeten in het vervolg bij de inspectie gemeld worden. In principe verzoekt de inspectie vervolgens de instelling om een feitenrelaas van de calamiteit op casusniveau te maken en dit feitenrelaas binnen twee weken na het verzoek aan de inspectie te sturen.

De inspectie onderzoekt elke calamiteit op casusniveau en beoordeelt het handelen van de instelling.

De wijze waarop de inspectie het onderzoek uitvoert kan variëren, afhankelijk van de aard van de calamiteit en de (on)volledigheid van de door de instelling of derden verstrekte informatie en kan bestaan uit:

- het stellen van aanvullende vragen over de calamiteit en het eventuele feitenrelaas van de instelling;
- (verzoek om en) beoordeling van een intern en/of extern onafhankelijk onderzoek van de instelling;
- een eigenstandig onderzoek dat de inspectie in de instelling uitvoert.

Het onderzoek van de inspectie kan bestaan uit een combinatie van de hierboven staande mogelijkheden.

Systeemgerichte werkwijze

Overige incidenten hoeven in de toekomst niet meer gemeld te worden bij de inspectie.

Instellingen registreren alle incidenten, maken op basis van geaggregeerde incidenten periodiek een analyse en treffen op basis hiervan verbetermaatregelen.

De inspectie voert het toezicht op deze incidenten op systeemniveau uit. De inspectie beoordeelt twee maal per jaar de kwaliteit van de analyse en de verbetermaatregelen.

Daartoe verwacht de inspectie halfjaarlijks de incidentenrapportage en de analyse hiervan van de instellingen te ontvangen.

De inspectie kan, afhankelijk van de beoordeling van de kwaliteit van de analyse, toezicht op maat uitvoeren.

De inspectie gaat ervan uit dat het systematisch omgaan met incidenten een wezenlijke bijdrage levert aan de verdere kwaliteitsontwikkeling in de instellingen.

Invoering van de nieuwe aanpak meldingen

Pilot nieuwe aanpak meldingen

Op dit moment voert de inspectie een pilot uit met de nieuwe aanpak meldingen bij vijf instellingen voor jeugdzorg. Het betreft Bureau Jeugdzorg Gelderland, Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, Kompaan, Icarus en Jeugdhulp Friesland. De pilot loopt tot mei 2011. Samen met deze instellingen ontwikkelt de inspectie een toetsingskader voor de beoordeling van de kwaliteit van de incidentenanalyse en de daarop gebaseerde verbetermaatregelen.

HKZ certificering

De inspectie houdt bij de invoering van de nieuwe aanpak meldingen rekening met het gegeven of een instelling HKZ gecertificeerd is of niet. Certificering is echter geen voorwaarde. Ook aan de pilot doen enige instellingen mee die nog niet zijn gecertificeerd.

Leidraad melden calamiteiten

De Inspectie Jeugdzorg publiceert in maart 2011 een Leidraad melden calamiteiten die de instellingen behulpzaam moet zijn bij het melden. In de leidraad worden de instellingen geïnformeerd over wat zij van de inspectie kunnen verwachten na een melding van een calamiteit en wat de inspectie van hen verwacht.

Op basis van de leidraad brengt de inspectie ook een nieuwe informatiebrochure uit. Beide documenten stuurt zij u toe en plaatst zij op de website.

Tijdstip van invoering

De inspectie voert de wijziging van de aanpak gefaseerd in *vanaf 01-03-2011 tot 01-01-2012*:

- Justitiële Jeugdinrichtingen per 01-03-2011¹;
- Zorgaanbieders per 01-04-2011;
- Bureaus Jeugdzorg (BJZ) per 01-10-2011.

---

¹ De invoeringsdatum is op verzoek van de JJI's verschoven. De JJI's werken uit op welke manier zij invulling gaan geven aan de nieuwe werkwijze mbt het melden van calamiteiten en incidentenregistratie. Naar verwachting zal dit met ingang van 1 april afgerond zijn.

